

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

A6-0013/2009

26.1.2009

VERSLAG

over de Tweede strategische toetsing van het energiebeleid
(2008/2239(INI))

Commissie industrie, onderzoek en energie

Rapporteur: Anne Laperrouze

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT.....	3
TOELICHTING.....	20
ADVIES VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN	25
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE	29

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de Tweede strategische toetsing van het energiebeleid (2008/2239(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie van 13 november 2008 "Tweede strategische toetsing van het energiebeleid - een Europese Unie-actieplan inzake energiezekerheid en – solidariteit" (COM(2008)0781) (hierna "de mededeling over de tweede strategische toetsing van het energiebeleid"),
- gezien het Groenboek van de Commissie van 13 november 2008 "Naar een Europees energienetwerk voor een continue, duurzame en concurrerende energievoorziening" (COM(2008)0782),
- gezien het rapport van de Commissie van 13 november 2008 over de tenuitvoerlegging van het programma inzake de trans-Europese energienetwerken in de periode 2002-2006 (COM(2008)0770),
- gezien de mededeling van de Commissie van 13 november 2008 over Richtlijn 2004/67/EG van de Raad van 26 april 2004 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de aardgasvoorziening (COM(2008)0769),
- gezien het voorstel van de Commissie van 13 november 2008 voor een richtlijn van de Raad houdende verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden (COM(2008)0775),
- gezien de mededeling van de Commissie van 13 november 2008 "Energie-efficiëntie: verwezenlijking van de 20%-doelstelling" (COM(2008)0772),
- gezien het voorstel van de Commissie van 13 november 2008 voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad over de energieprestaties van gebouwen (herschikking) (COM(2008)0780),
- gezien het voorstel van de Commissie van 13 november 2008 voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad over de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering en in de standaardproductinformatie van energiegerelateerde producten (herschikking) (COM(2008)0778),
- gezien het voorstel van de Commissie van 13 november 2008 voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de etikettering van banden met betrekking tot hun brandstofefficiëntie en andere essentiële parameters (COM(2008)0779),
- gezien de mededeling van de Commissie van 13 november 2008 "Europa kan meer energie besparen door warmtekrachtkoppeling" (COM(2008)0771),
- gezien de mededeling van de Commissie van 13 november 2008 "Windenergie op zee - Er is actie nodig om de doelstellingen van het energiebeleid voor 2020 en verder te realiseren" (COM(2008)0768),

- gezien de mededeling van de Commissie van 13 november 2008 "Actualisering van het programma van indicatieve aard inzake kernenergie in de context van de tweede strategische evaluatie van de energiesituatie" (COM(2008)0776),
- gezien de mededeling van de Commissie van 10 januari 2007 "De wereldwijde klimaatverandering beperken tot 2 graden Celsius. Het beleid tot 2020 en daarna" (COM(2007)0002),
- gezien de mededeling van de Commissie van 23 januari 2008 "Naar 20-20 in 2020 - Kansen van klimaatverandering voor Europa" (COM(2008)0030),
- gezien het voorstel van de Commissie van 23 januari 2008 voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (COM(2008)0019),
- gezien de mededeling van de Commissie van 26 november 2008 "Een Europees economisch herstelplan" (COM(2008)0800),
- gezien zijn standpunt van 4 april 2006 over het gemeenschappelijk standpunt, door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector en houdende intrekking van de Beschikkingen nrs. 96/391/EG en 1229/2003/EG¹,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 10 mei 2007 over "Evaluatie Euratom - 50 jaar Europees kernenergiebeleid"²,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 25 september 2007 over de routekaart voor hernieuwbare energie in Europa³
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 26 september 2007 "Naar een gemeenschappelijk Europees extern energiebeleid"⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 24 oktober 2007 over conventionele energiebronnen en energietechnologie⁵,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 31 januari 2008 over "Een actieplan voor energie-efficiëntie: Het potentieel realiseren"⁶,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 maart 2008 over het Wereldfonds voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie⁷,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 9 juli 2008 over het Europees strategisch plan voor

---

¹ PB C 293 E van 2.12.2006, blz. 114.

² PB C 76 E van 27.3.2008, blz. 114.

³ PB C 219 E van 28.8.2008, blz. 82.

⁴ PB C 219 E van 28.8.2008, blz. 206.

⁵ PB C 263 E van 16.10.2008, blz. 424.

⁶ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0033.

⁷ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0096.

energietechnologie¹,

- gezien zijn standpunt van 18 juni 2008 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2003/54/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit²,
  - gezien zijn standpunt van 9 juli 2008 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2003/55 EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas³,
  - gezien zijn standpunt van 18 juni 2008 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1228/2003 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit⁴,
  - gezien zijn standpunt van 9 juli 2008 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1775/2005 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten⁵,
  - gezien zijn standpunt van 18 juni 2008 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Agentschap voor de samenwerking tussen energieregelgevers⁶,
  - onder verwijzing naar zijn resolutie van 18 november 2008 over de steun voor demonstratie in een vroeg stadium van duurzame elektriciteitsproductie met behulp van fossiele brandstoffen⁷,
  - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van 8 en 9 maart 2007,
  - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van 13 en 14 maart 2008,
  - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van 15 en 16 oktober 2008,
  - gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
  - gezien het verslag van de Commissie industrie, onderzoek en energie en het advies van de Commissie buitenlandse zaken (A6-0013/2009),
- A. overwegende dat een Europees energiebeleid drie prioritaire en even belangrijke doelstellingen in samenhang met elkaar moet nastreven, namelijk een zekere energievoorziening en solidariteit tussen de lidstaten, bestrijding van de klimaatverandering, die een sterk engagement met betrekking tot en uitvoering van de eigen doelstellingen van de

---

¹ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0354.

² Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0294.

³ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0347.

⁴ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0295.

⁵ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0346.

⁶ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0296.

⁷ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0545.

Unie impliceert, en concurrentievermogen,

- B. overwegende dat alleen een volledige verandering van paradigma in het energiebeleid in de Europese Unie noodzakelijk is om de drie bovenstaande hoofddoelstellingen te verwezenlijken, en dat alleen deze tot een oplossing zal leiden met betrekking tot de werkgelegenheid, alsmede op sociaal, ecologisch en economisch vlak,
- C. overwegende dat de afhankelijkheid van de Europese Unie van conventionele energiebronnen en van een beperkt aantal energieproducenten een ernstig risico vormt voor de stabiliteit, de welvaart en de energiezekerheid,
- D. overwegende dat de bevordering van de energie-efficiëntie een centrale rol moet spelen bij de vermindering van de afhankelijkheid van energie-import, verbetering van het concurrentievermogen en de bestrijding van de klimaatverandering,
- E. overwegende dat momenteel de vraag naar energie in de Europese Unie in de meeste sectoren nog steeds toeneemt, waarbij mogelijke energie-efficiëntie grotendeels onbenut blijft,
- F. overwegende dat de Europese Unie momenteel 50% van de energie die zij verbruikt importeert en dat dit kan oplopen tot 70% in 2030,
- G. overwegende dat de zekere energievoorziening van de Europese Unie nog meer onder druk staat door het gebrek aan visie over een economie die gebaseerd is op een laag energieverbruik en de zwakke investeringen, in het bijzonder op lokaal en regionaal niveau, waardoor in alle energiesectoren en regio's de capaciteit amper of niet voldoende is, zodat het noodzakelijk is de bestaande elektriciteitscentrales voor 2030 te vernieuwen voor een geraamd investeringsbedrag van 900 miljard euro,
- H. overwegende dat de dalende olie- en gasprijzen een negatief effect hebben op de geplande investeringen, waardoor het noodzakelijk is alle belangrijke infrastructuurprojecten te ondersteunen die bijdragen tot de invoer van significante gasvolumes naar Europa, de diversificatie van de bronnen en routes en het vermijden van doorvoerrisico's,
- I. overwegende dat investeringen in de energie-infrastructuur extra worden gehinderd door de huidige economische crisis,
- J. overwegende dat Europa, ondanks dat in het scenario van de Commissie wordt uitgegaan van een dalende vraag naar conventionele bronnen in de komende twee decennia, alle geplande investeringen in nieuwe energie-importinfrastructuur moet steunen; overwegende dat dit een veilige overgang naar het nieuwe Europese energiesysteem garandeert dat naar verwachting tegen 2020 een feit zal zijn,
- K. overwegende dat de Europese Unie vanaf 2030 nieuwe duurzame energietechnologieën die concurrerend zijn en een lage CO₂-uitstoot hebben, moet hebben ontwikkeld en geprogrammeerd en tegelijkertijd haar energieverbruik significant moet hebben verminderd om het dreigende tekort aan fossiel brandstoffen te ondervangen,
- L. overwegende dat de Europese Unie dringend werk moet maken van grote

netwerkinvesteringen en de interne energiemarkt moet voltooiën, en dat een aantal toekomstgerichte initiatieven, zoals de Europese transmissiesysteembeheerder en de invoering van een enkel Europees gasleidingnet, moet worden aangemoedigd,

- M. overwegende dat de energiesector en investeringen in de energie-infrastructuur behoefte hebben aan een stabiel regelgevingskader en een nauwere samenwerking tussen de nationale regelgevers,
- N. overwegende dat de ontwikkeling van energienetten van essentieel belang is voor de vergroting van de zekerheid van de energievoorziening, die een van de hoogste prioriteiten van het Europees energiebeleid moet zijn,
- O. overwegende dat de elektriciteits- en gasector een stabiel en voorspelbaar regelgevingskader nodig hebben, en dat het daarom noodzakelijk is sterke bevoegdheden te verlenen aan het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregelgevers ("agentschap"), zodat het kan bijdragen tot de harmonisatie van nationale regelgevingskaders en eventuele onzekerheid als gevolg van de comitologieprocedure kan worden vermeden,
- P. overwegende dat de in de Europese Unie aanwezige conventionele hulpbronnen moeten worden geëxploiteerd, in landen waar zij voorhanden zijn en in overeenstemming met de nationale en communautaire milieuwetgeving, om bij te dragen tot de doelstellingen inzake zekerheid van de energievoorziening,
  - 1. verzoekt de lidstaten deze strategische toetsing van het energiebeleid te beschouwen als de basis voor de tenuitvoerlegging van een Energiebeleid voor Europa en voor het vastleggen van een ambitieus actieplan voor 2010 - 2012;
  - 2. bevestigt de driedelige doelstelling voor 2020, te weten een vermindering met 20% van de broeikasgasemissies, en met 30% in geval van een internationale overeenkomst, een vermindering van het energieverbruik met ten minste 20% en verwezenlijking van een aandeel van ten minste 20% voor hernieuwbare energie in het eindverbruik; verzoekt de Europese Unie en de lidstaten de meest energie-efficiënte economie ter wereld te worden om actief bij te dragen aan het halen van de klimaatdoelstelling van 2°C ; verzoekt de Europese Unie en de lidstaten voor 2050 een vermindering van de broeikasgasemissies met 60 à 80% te overwegen; verzoekt de Commissie in overleg met alle belanghebbenden mogelijke energiescenario's op te stellen die laten zien welke mogelijkheden er zijn om deze doelstellingen te bereiken en die de onderliggende technische en economische hypotheses aangeven;
  - 3. verzoekt de Europese Unie en de lidstaten een verbetering van de energie-efficiëntie met 35% en een verhoging van het aandeel hernieuwbare energie met 60% vóór 2050 tot doel te stellen;
  - 4. verzoekt de Commissie alle geplande investeringen in nieuwe infrastructuur voor energie-import en hernieuwbare energietechnologieën te steunen om het negatieve effect te corrigeren van de dalende olie- en gasprijzen op de geplande investeringen;

Europees energiebeleid

5. dringt er, met het oog op de toenemende bedreiging van de energiezekerheid in de Europese Unie, bij de lidstaten op aan eensgezind op te treden; merkt op dat de huidige praktijk haaks staat op dit streven; acht het absoluut noodzakelijk, omwille van de zekere energievoorziening en de solidariteit en met het oog op de doeltreffendheid van de onderhandelingen over een internationaal regelgevend kader, dat de Commissie het Parlement en de Raad een plan voor een Europees energiebeleid voorstellen, waarin rekening wordt gehouden met de respectieve bevoegdheden van de Europese Unie en de lidstaten: internationale betrekkingen, energie-efficiëntie, bestrijding van de klimaatverandering, verdere ontwikkeling van de binnenmarkt, sluiting van internationale verdragen, opstellen van prognoses en overleg met producenten en doorvoerlanden, onderzoek op energiegebied en diversificatie van energieleveranties;
6. dringt er bij de Commissie op aan bij te dragen tot de verwezenlijking van een Europa dat tegenover producenten uit derde landen met één stem spreekt, door de ontwikkeling van een onderlinge afhankelijkheid waar alle partijen baat bij hebben, en de versterking van de onderhandelingsmacht van Europese Unie-ondernemingen tegenover staatsbedrijven uit derde landen te ondersteunen;
7. meent dat de solidariteit op energiegebied een van de belangrijkste Europese doelstellingen op Europees, regionaal en bilateraal niveau moet worden en dat de aantasting van de energievoorziening in een lidstaat de Europese Unie als geheel treft;
8. onderstreept het belang van lokale initiatieven in verband met klimaatbeheersing; stemt in met maatregelen die de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie beogen te stimuleren, zoals de financieringsprogramma's in het kader van het cohesiebeleid of groene belastingheffing, of de bijdrage van het "Convenant van burgemeesters" en ondersteunt in dit verband het idee van een "Convenant van eilanden", in het kader van de verspreiding van positieve praktijkvoorbeelden en de ontwikkeling van gemeenten en steden met een hoge energie-efficiëntie en hoog gebruik van hernieuwbare energiebronnen;
9. is van oordeel dat een passend Europees energiebeleid gestoeld moet zijn op een evenwichtige energiemix, gebaseerd op niet-koolstofhoudende energie, fossiele brandstoffen met een zo laag mogelijke CO₂-uitstoot en nieuwe technologieën die het mogelijk maken de broeikasgasemissies van de vaste fossiele brandstoffen drastisch te verlagen;
10. is ervan overtuigd, dat de taakverdeling tussen ondernemingen en de politiek, op grond waarvan de ondernemingen verantwoordelijk zijn voor de energiezekerheid, deugdelijk is gebleken en derhalve in principe moet worden aangehouden; dringt erop aan dat de politiek in het licht van de almaar toenemende wereldwijde problemen de activiteiten van de ondernemingen in de toekomst sterker moet ondersteunen;
11. herinnert aan de verplichtingen die de lidstaten zijn aangegaan met de ondertekening van het Verdrag van Lissabon, om klimaatveranderingen tegen te gaan en solidair te zijn bij een energiecrisis;
12. meent dat de ratificatie van het Verdrag van Lissabon alle inspanningen voor het vaststellen van een gemeenschappelijk Europees energiebeleid verder zal versterken;

Zekerheid van de energievoorziening

13. is ingenomen met het Europese Unie-actieplan inzake energiezekerheid en –solidariteit;

Bevordering van de infrastructuur die nodig is om aan de behoeften van de Europese Unie te voldoen

14. wijst op de grote achterstand bij de uitvoering van de prioritaire netwerken en netwerken van Europees belang voor het energietransport; onderstreept dat de lage investeringen een vertragend effect hebben op de goede werking van de binnenmarkt en dat daardoor alle energiesectoren amper of geen voldoende capaciteit hebben; merkt tevens op dat de industrie hiervoor slechts ten dele verantwoordelijk is en verzoekt de lidstaten de burgers meer bij het beleid te betrekken, met name door hen te informeren over beter te informeren over nieuwe infrastructuur- en elektriciteitsproductieprojecten; dringt er bij de nationale regelgevende instanties op aan alles binnen hun beslissingsbevoegdheden in het werk te stellen om investeringen te bespoedigen;
15. wijst erop dat de Europese Raad een streefcijfer van 10% heeft vastgesteld voor de interconnectiecapaciteit voor gas en elektriciteit tussen lidstaten;
16. staat positief tegenover het idee om de Europese financiering te verhogen ter stimulering van investeringen in de netwerken; neemt met belangstelling nota van het voorstel van de Commissie om – in het kader van het economisch herstelplan uit 2008 – 5 miljard euro van de niet gebruikte begrotingssommen van 2008/2009 voor nieuwe energieverbindingen te bestemmen; vraagt volledig betrokken te worden bij de beslissing over de definitieve lijst van projecten; vindt dat de Europese Investeringsbank een prominere rol moet spelen in het verstrekken van financiering voor projecten inzake energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen en O&O;
17. roept de Commissie en de lidstaten op zich actief in te zetten voor een verhoging van het aantal operators op de energiemarkt en in het bijzonder maatregelen te nemen ter bevordering van de energieproductie door kleine en middelgrote ondernemingen en van hun toegang tot de markt;
18. wijst op het belang van de ontwikkeling van onderlinge verbindingen tussen elektriciteits- en gasinfrastructuren door Midden- en Zuidoost-Europa heen volgens een noord-zuidas, waarbij het eraan herinnert dat de netwerken in de Oostzeeregio ontwikkeld en geïntegreerd moeten worden in het West-Europese netwerk; onderstreept dat er specifieke aandacht moet worden gegeven aan de ontwikkeling een plan voor de verbindingen tussen de Oostzeelanden voor gas, elektriciteit en opslag in 2009; steunt tevens de ontwikkeling van onderlinge verbindingen tussen eilanden, en afgelegen en geïsoleerde gebieden in de Europese Unie;
19. dringt om dezelfde redenen aan op de ontwikkeling van onderlinge verbindingen met Zuidwest-Europa, in het bijzonder tussen het Iberisch schiereiland en Noord-Frankrijk;
20. herinnert eraan dat er reeds tussen diverse landen grensoverschrijdende verbindingen bestaan; wijst erop dat regionale initiatieven, zoals het pentalaterale forum praktische en toepasbare oplossingen hebben ontwikkeld, die de integratie van de binnenmarkt bevorderen; moedigt deze initiatieven aan hun succesvolle werkzaamheden voort te zetten;
21. juicht initiatieven van de industriesector toe, die door middel van grensoverschrijdende

projecten een bijdrage leveren aan de voltooiing van de interne energiemarkt;

22. verzoekt de Commissie adequate maatregelen voor te stellen voor het aanmoedigen van interconnectie en ontwikkeling van elektriciteitsnetwerken voor de optimale integratie en compensatie van schommelingen in de productie van hernieuwbare energie on- en offshore;
23. is ingenomen met het voorstel om een plan voor een Noordzee-offshorenetwerk te presenteren om het enorme potentieel aan windenergie te benutten; juicht in dit verband ook het realiseren toe van een Europese "supergrid" door verbinding van netwerken in de Noordzee, het Middellandse-Zeegebied en het Oostzeegebied;
24. verzoekt de Commissie en de lidstaten te zorgen voor adequate regulering en niet-discriminatoire toegang tot nieuwe infrastructuur, zoals het offshorenetwerk in de Noordzee;
25. geeft zijn steun aan projecten voor diversificatie van energiebronnen en aanvoerroutes, in het bijzonder de ontwikkeling van een zuidelijke gaspijplijn, met inbegrip van het Nabucco-project, de Turks-Grieks-Italiaanse gasverbinding en het South-Stream-project; beklemtoont de noodzaak van samenwerking met de betrokken landen, met name de Kaspische regio; acht het van groot belang dat levering uit andere landen in de regio, zoals Oezbekistan en Iran, op lange termijn, wanneer de politieke toestand dit toelaat, een verdere belangrijke bron van energievoorziening voor de Europese Unie zijn;
26. pleit in het licht van de dalende eigen aardgaswinning en de verandering van de energiemix in talrijke lidstaten voor een snelle tenuitvoerlegging van alle projecten op het gebied van aardgas- en stroominfrastructuur teneinde te verzekeren dat ook in de toekomst aan de vraag kan worden voldaan;
27. is van oordeel dat de betrekkingen en partnerschappen tussen belangrijke energieleveranciers, doorvoerlanden en afnemerlanden van groot belang zijn en verdiept moeten worden; wijst er evenwel op dat de verdieping van deze betrekkingen en partnerschappen in geen geval ten koste mag gaan van de fundamentele waarden van de Europese Unie, met name met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten; onderstreept in dit verband dat de opbouw van een vertrouwensbasis en sterkere en juridisch bindende afspraken tussen de Europese Unie en de productie- en doorvoerlanden hand in hand moeten gaan met de bevordering en eerbiediging van democratie, mensenrechten en rechtsstaat; dringt aan op de ontwikkeling en vaststelling van beleid en concrete maatregelen om deze doelstellingen te bereiken;
28. meent dat voldoende LNG-capaciteit bestaande uit liquefactie-installaties in de producerende landen en LNG-terminals en hervergassingsinstallaties voor per schip aangevoerd gas in de Europese Unie beschikbaar zou moeten zijn voor alle lidstaten, direct of via andere lidstaten op basis van een solidariteitsmechanisme; meent dat de nieuwe LNG-terminals beschouwd moeten worden als projecten van Europees belang;
29. verzoekt de Commissie haar volle steun te geven aan investeringen in installaties voor strategische gasvoorraden, als belangrijk onderdeel van de zekerheid van de energievoorziening van de Europese Unie;
30. denkt dat olieraffinagecapaciteit een belangrijke aanvullende factor is voor het verzekeren

van de energievoorziening van de Europese Unie; merkt op dat het derhalve belangrijk is de transparantie van het evenwicht tussen vraag en aanbod te verbeteren voor de voor de behoeften van de Europese Unie noodzakelijke raffinagecapaciteit, daarbij in het bijzonder rekening houdend met de bezorgdheid over de toekomstig beschikbaarheid van dieselbrandstof;

31. streeft ernaar, steunend op het beginsel van de Europese solidariteit op energiegebied, de energievoorziening en -zekerheid van de Oostzeeregio tijdens de economische recessie veilig te stellen;

Interne energiemarkt

32. verzoekt de Commissie en de lidstaten strategische richtsnoeren voor de langere termijn op te stellen, waarbij particuliere industriële ondernemingen worden gestimuleerd mee te werken aan de uitvoering, die evenwicht houdt tussen marktmechanismen en regulering;
33. acht het belangrijk een duidelijk en stabiel rechtskader te creëren door de onderhandelingen over het wetgevingspakket inzake de interne energiemarkt vóór deze zittingsperiode van het Parlement af te ronden; ondersteunt de instelling van het onafhankelijke agentschap voor samenwerking tussen energieregelgevers, zoals voorzien in bovengenoemd voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Agentschap, dat uitgerust is met ruime, onafhankelijke bevoegdheden, ook met betrekking tot de zekerheid van energievoorziening en netwerken; verzoekt de lidstaten de uitvoering van het derde energiepakket te bevorderen, en in het bijzonder met elkaar samen te werken om regionale en bilaterale solidariteit te stimuleren met het oog op de waarborging van de zekere energievoorziening op de interne markt;
34. verzoekt de lidstaten en de Commissie om grote netwerkinvesteringen te ontwikkelen en de interne energiemarkt te voltooiën via een aantal toekomstgerichte initiatieven zoals de Europese transmissiesysteembeheerder en de totstandbrenging van een enkel Europees gasleidingnet;
35. roept de Commissie op de doelstelling van de ontwikkeling en voltooiing van een intelligent onderling verbonden elektriciteitsnetwerk te vervroegen naar 2020 als een belangrijk ingrediënt voor het bereiken van de 2020-doelstellingen;
36. verzoekt de lidstaten hun medewerking te verlenen aan de uitwerking van een Europees strategisch plan voor programmering van de meerjarige investeringen die nodig zijn om te voldoen aan de toekomstige behoeften inzake de elektriciteitsproductie, op basis van onderzoek naar de verwachte energiebehoeften op de middellange termijn; is van mening dat ook in de gasector een indicatief meerjarenplan moet worden opgesteld, zodat de benodigde investeringen op Europees niveau in kaart kunnen worden gebracht;
37. verzoekt de lidstaten en de relevante betrokkenen met relevante partijen in alle landen die met de gevolgen te maken kunnen krijgen, overleg te plegen over en te zorgen voor de coördinatie van toekomstige plannen voor infrastructuurinvesteringen (netten, pijplijnen, elektriciteitscentrales, enz.) om optimaal gebruik te maken van beschikbare middelen; gelooft dat de oprichting van een "Infrastructuurcoördinatiegroep" op Europees niveau de coördinatie zou kunnen helpen verbeteren en de ontwikkeling van een 10-jarennetwerkontwikkelingsplan, zoals voorgesteld in het pakket betreffende de interne

energiemarkt, kan aanvullen;

38. onderstreept dat de voltooiing van de interne energiemarkt pas geslaagd genoemd kan worden als belemmeringen voor investeringen zijn weggenomen en fysieke verbindingen zijn gebouwd, die alle lidstaten van de Europese Unie in één gemeenschappelijk energienetwerk verbinden en als deze markt op termijn de schommelingen van de energieprijzen kan voorkomen en eerlijke markt voor alle producenten kan verzekeren, alsmede nieuwe energieproducenten aansluiting op het net, toegang en integratie garandeert; benadrukt dat de onlangs herziene Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap¹ op duidelijke en voorspelbare wijze een CO₂-evaluatie verschaft;

Externe betrekkingen op energiegebied

39. is ingenomen met de mededeling van de Commissie over de tweede strategische toetsing van het energiebeleid, en met name met haar voorstellen met betrekking tot het extern energiebeleid die in grote lijnen overeenkomen met bovengenoemde resolutie van het Europees Parlement van 26 september 2007 getiteld "Naar een gemeenschappelijk Europees extern energiebeleid"¹; betreurt het gebrek aan gedetailleerde voorstellen en onderstreept nogmaals dat de inspanningen van de Europese Unie om een coherent en effectief gemeenschappelijk extern energiebeleid te ontwikkelen, verder moeten worden opgevoerd, waarbij opnieuw het accent moet liggen op energieproducerende landen;
40. herinnert eraan dat de Europese Unie, zelfs met de tenuitvoerlegging van zeer ambitieuze en drastische plannen voor energie-efficiëntie en energiebesparingen, voor fossiele brandstoffen op de middellange termijn nog altijd afhankelijk blijft van leveringen uit derde landen; dringt derhalve aan op intensivering van het overleg met de producerende landen en meer in het algemeen op versterking van de samenwerking op internationaal niveau om de transparantie op de mondiale energiemarkt te verbeteren en de kwestie van duurzame ontwikkeling op de agenda te zetten;
41. wijst op het belang van leveringsovereenkomsten voor de lange termijn voor de ontwikkeling van langdurige, op vertrouwen gebaseerde betrekkingen tussen producerende en verbruikende landen en merkt tevens op hoe belangrijk deze zijn voor het veiligstellen van de noodzakelijke investeringen, zowel upstream als downstream;
42. verzoekt de Europese Unie samen te werken met de landen van het Middellandse-Zeegebied en Noord-Afrika, gezien het belangrijke potentieel op gebied van energiebronnen van deze landen en de belangrijke ontwikkelingskansen voor Afrika; meent in het bijzonder dat het gebruik van zonne-energie moet worden onderzocht en bevorderd; dringt er derhalve op aan gemeenschappelijke doelstellingen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie in het kader van het "Proces van Barcelona: Unie voor het Middellandse-Zeegebied" te integreren;
43. verzoekt de Europese Unie samen te werken met de landen van het Midden-Oosten, gezien hun belangrijke potentieel op gebied van energiebronnen;

---

¹PB C 219 E van 28.8.2008, blz. 206.

44. steunt de intentie om met Rusland, dat 42% van de gasvoorziening in de Europese Unie verzorgt, alsmede 100% van de gasimport in Bulgarije, Slowakije, Finland en de Oostzeelanden, en meer dan 30% van de import van ruwe olie in de Europese Unie en 15% van de vraag naar distillaatproducten in de Europese Unie, te onderhandelen over een uitgebreide nieuwe overeenkomst ter vervanging van de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst uit 1997; wijst erop dat de betrekkingen tussen de Europese Unie en Rusland gekenmerkt worden door wederzijdse afhankelijkheid en volledig de principes van het Energiehandvest en de transitprotocollen moeten eerbiedigen, zoals ook bekrachtigd is op de G8 Top in Heiligendamm;
45. wijst erop dat Oekraïne moet worden betrokken bij de Europese permanente dialoog met Rusland omdat Oekraïne een sleutelrol speelt als doorvoerland;
46. dringt er bij de Commissie op aan de uitbreiding van het Energieverdrag tussen de Europese Unie en Zuidoost-Europa naar andere derde landen en de totstandbrenging van nieuwe regionale energiemarkten naar het voorbeeld van de Zuidoost-Europese Energiegemeenschap met naburige landen, zoals de Euromediterrane Energiegemeenschap, te overwegen om de zekerheid van de energietoevoer veilig te stellen;
47. wijst erop dat ook Turkije moet worden betrokken bij de Europese permanente dialoog met de Kaspische regio/Kaukasus omdat Turkije een sleutelrol kan spelen als doorvoerland; herinnert Turkije tezelfdertijd aan zijn verbintenissen als kandidaat-lidstaat tot overname van het acquis communautaire;
48. benadrukt het geopolitieke belang van de Zwarte-Zeeregio voor de energieveiligheid van de Europese Unie en voor de diversificatie van de bronnen voor haar energievoorziening;
49. roept de lidstaten op de energiebetrekkingen met de landen in Latijns-Amerika in het kader van de bestaande en toekomstige associatie- en samenwerkingsovereenkomsten verder te verdiepen;
50. verzoekt de lidstaten de euro te gebruiken als instrument ter structurering van de internationale financiële betrekkingen om prijsschommelingen als gevolg van de facturering van de olie- en gasaankopen te verminderen; verzoekt de Europese Unie de kwestie van buitenlandse investeringen in de Europese energiesector verder uit te diepen door toepassing van de wederkerigheidsclausule;
51. roept de Commissie op om verschillende mogelijkheden te analyseren teneinde de volatiliteit van de aardolie- en aardgasprijzen te verminderen; wijst met name op de rol van transparantie en voldoende reserveproductiecapaciteiten, evenals de katalyserende werking van financiële speculaties voor de totstandkoming van de marktprijs; wijst het gebruik van strategische olievoorraden ter beperking van prijsschommelingen om economische redenen van de hand;
52. roept de lidstaten op hun maatregelen inzake beveiliging van de aanvoerwegen, met name over zee, op te voeren en te coördineren;
53. roept de lidstaten op positieve voorbeelden uit de praktijk op internationaal niveau te bepalen en de technologische samenwerking met deze landen te intensiveren om de kennis en

ervaring op dit gebied te vergroten; roept de lidstaten in het bijzonder op hun technologische samenwerking te intensiveren met Japan, waarvan de economie volledig afhankelijk is van de energie-import en dat een van de meest efficiënte energiesystemen ter wereld heeft ontwikkeld;

54. merkt op dat het stijgende energieverbruik en de toenemende uitstoot van broeikasgassen door China een enorme uitdaging vormen voor de milieudoelstellingen en de waarborging van de energielevering; roept op tot betere samenwerking tussen China en de Europese Unie om de overdracht van technologieën met een lage koolstofemissie te stimuleren, in het bijzonder energiebesparing en hernieuwbare energie; benadrukt dat het van essentieel belang is CO₂-afvang en -opslag (CCS) te ontwikkelen en in te zetten in China, gezien de belangrijke rol van steenkool in de economie van dat land;
55. wijst op het belang van de energiedialoog tussen de Europese Unie en de OPEC en dringt er bij de Commissie op aan om de energiedialoog met Noorwegen te intensiveren;

Respons op crisissituaties via het beheer van olie- en gasvoorraden

56. is ingenomen met de wens van de Commissie Richtlijn 2006/67/EG¹ van 24 juli 2006 houdende verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden (Gecodificeerde versie) te herzien en stelt de publicatie van wekelijkse en niet maandelijks gegevens voor, om de markt transparant te maken en buitensporige reacties op de Amerikaanse situatie te vermijden;
57. verwelkomt, in het licht van de recente gascrisis tussen Oekraïne en Rusland, die ook gevolgen had voor het grondgebied van de Unie, het voornemen van de Commissie om het raamwerk van Richtlijn 2004/67/EG van de Raad van 26 april 2004 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de aardgasvoorziening² te verbeteren en roept de Commissie op voor het einde van 2009 een voorstel in te dienen tot wijziging van deze richtlijn in overeenstemming met de voorstellen in bovengenoemde mededeling (COM(2008)0769);
58. benadrukt dat de belangrijkste elementen van de herziening van Richtlijn 2004/67/EG van de Raad verplicht moeten zijn en effectieve nationale en communautaire noodplannen moeten inhouden, die onder meer een gemeenschappelijke verklaring van een noodsituatie vastleggen, alsmede toewijzing van de beschikbare voorraden en de infrastructuurcapaciteit van getroffen landen, gecoördineerde distributie, het in gang zetten van noodmaatregelen in niet-getroffen of minder getroffen landen om de hoeveelheid beschikbaar gas voor de getroffen markten te vergroten; meent dat het van essentieel belang is de werking van de markt te verbeteren door transparantie en een grotere beschikbaarheid van gas op de markt; roept de Europese Unie en haar lidstaten op gasopslag met snelle beschikbaarheid te ontwikkelen;
59. stelt voor dat een beter gebruik wordt gemaakt van informatietechnologieën voor volledige of gedeeltelijke onderbrekingen van de energievoorziening in geval van een crisis en meent dat met het oog hierop, onder controle van de regelgever, een regeling kan worden ingevoerd om de consumptie na een collectief besluit te verminderen;

---

¹ PB L 217 van 8.8.2006, blz. 8.

² PB L 127 van 29.4.2004, blz. 92

Energie-efficiënte

60. meent dat de verbetering van de energie-efficiëntie met ten minste 20% voor 2020 een prioriteit is met het oog op de te leveren bijdrage aan de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling en concurrentievermogen, en tevens een zeer doeltreffende en goedkope manier is om de zekerheid van de energievoorziening te vergroten; roept derhalve de Commissie en de lidstaten op om per direct een juridisch bindend streefcijfer voor energie-efficiëntie van ten minste 20% voor 2020 aan te nemen; roept de Commissie en de lidstaten op om meer bewustmakingscampagnes te voeren en praktische informatie over mogelijke oplossingen voor vergroting van de energie-efficiënte toegankelijk te maken en onderwijs- en opleidingsprogramma's over energie op scholen en aan universiteiten in de gehele Europese Unie te stimuleren;
61. benadrukt het belang van rigoureuze en tijdige tenuitvoerlegging en handhaving van wetgeving op het gebied van energiebesparing en energie-efficiëntie door de lidstaten en de Commissie; benadrukt het belang van verplichte maatregelen voor openbare aanbestedingen op communautair en nationaal niveau teneinde de vraag naar innovatieve producten en diensten die de energie-efficiëntie verhogen te stimuleren; roept derhalve op tot een ambitieuze aanpak in de toekomstige wetgeving met betrekking tot energiebesparing en energie-efficiëntie, in het bijzonder in de bouw-, industrie- en transportsector, alsmede op het gebied van stedelijke ontwikkeling en elektrische apparatuur;
62. juicht het voornemen van de Commissie toe de ontwikkeling op het gebied van warmtekrachtkoppeling nauwlettend te volgen en roept de Commissie op om in het kader van de actualisering van het actieplan inzake energie-efficiëntie in 2009 nieuwe ondersteunende maatregelen voor te leggen; herinnert de Commissie eraan dat besparing van primaire energie, kosteneffectiviteit en energiezekerheid de prioritaire doelstellingen zijn van het warmtekrachtkoppelingsproces, ongeacht van welke technologie gebruik wordt gemaakt; meent dat het moet aan de markt worden overgelaten om de beste en meest geschikte technologieën te ontwikkelen en te kiezen; pleit ervoor een strategie te ontwikkelen voor het bevorderen en financieren van infrastructures zoals warmte- en/of koudnetten, waarmee gebruik kan worden gemaakt van plaatselijke grondstoffen zoals geothermie, warmtekrachtkoppeling, etc.;
63. steunt het internationale partnerschap voor de samenwerking op het gebied van energie-efficiëntie, om uniforme normen te bevorderen en het stellen van ambitieuze doelen in de hele wereld aan te moedigen;
64. dringt aan op een efficiënter oliegebruik, met name in de vervoerssector die de grootste consument van deze energie is; dringt erop aan ambitieuze doelstellingen voor de middellange termijn (2020) voor de brandstofconsumptie door voertuigen aan te nemen, en tegelijk de lidstaten te stimuleren in het kader van hun beleid voor goederen- en personenvervoer, in het bijzonder in stedelijke regio's, te zoeken naar alternatieve energiebronnen en aandrijvingstechnologieën, zoals elektromotoren; is van mening dat het bewerkstelligen van een significante verschuiving in de transportsector in de richting van milieuvriendelijkere mogelijkheden, bijvoorbeeld een verschuiving van particulier autovervoer naar openbaar vervoer, een essentieel onderdeel zou moeten zijn van de strategie van de Europese Unie voor het terugdringen van de broeikasgasemissies in de transportsector;

65. meent dat een voortrekkersrol van voertuigen de Europese automobielsector zou kunnen helpen de internationale afzetmarkten te heroveren, met name op Aziatische concurrenten;
66. betreurt dat op het gebied van het Europese goederenvervoer de spoorwegen slechts 10% voor hun rekening nemen; roept de lidstaten op om meer gebruik te maken van het vervoer per spoor en over het water; verlangt dat de activiteiten tot het verkrijgen van een optimale verbinding tussen de vervoersmodaliteiten spoorwegen, binnenvaart en weg worden geïntensiveerd;
67. benadrukt het belang van de aanneming van de noodzakelijke mix van beleidsmaatregelen om de energie-efficiëntie van zowel bestaande als nieuwe elektrische apparaten te verbeteren;

Beter gebruik van de binnenlandse energiebronnen en van de beste technologieën in de Europese Unie

68. meent dat hernieuwbare energie zoals wind- en zonne-energie, hydraulische energie, biomassa, aardwarmte en mariene bronnen de belangrijkste potentiële energiebronnen van de Europese Unie zijn, die kunnen helpen de energieprijzen te stabiliseren en de toenemende afhankelijkheid op energiegebied te beperken, en juicht het initiatief toe om een mededeling in te dienen over de verwijdering van obstakels voor hernieuwbare energie; benadrukt in dit verband dat een eventueel nieuw initiatief niet mag leiden tot uitstel van bestaande projecten;
69. is van mening dat de exploitatie van inheemse fossiele brandstoffen, in het bijzonder natuurlijke gasvelden onder land en zee, kan bijdragen aan het verbeteren van de energieonafhankelijkheid van Europa en waar mogelijk moet worden ontwikkeld, in overeenstemming met de nationale en Europese milieuwetgeving; verzoekt de lidstaten en de Commissie in de regelgeving de juiste balans te vinden tussen milieubescherming en productiekansen op het grondgebied van de Europese Unie, zowel op het land als op zee;
70. herinnert eraan dat het, gezien het feit dat hernieuwbare bronnen onregelmatige bronnen zijn, van essentieel belang is te zorgen voor goede verbindingen met het elektriciteitsnet op communautair niveau, waarbij bijzondere aandacht dient te worden geschonken aan de Europese Unie-landen en -regio's met een geïsoleerde ligging ten aanzien van de energievoorziening, teneinde de lidstaten de nodige middelen te verschaffen om te kunnen voldoen aan de doelstelling om tegen 2020 voor 20% gebruik te maken van hernieuwbare energiebronnen;
71. verzoekt de Commissie, de lidstaten en de lokale overheden de connecties tussen de bouw- en energiesector op baanbrekende wijze te ontwikkelen via een plan om de daken van gebouwen van apparaten voor vernieuwbare energie zoals zonnepanelen te voorzien; roept de lidstaten en lokale overheden op plaatselijk stimulansen te creëren voor het gebruik van afgewerkte olie en duurzame lokale bronnen van biomassa, en tegelijkertijd te zorgen voor een evenwicht tussen de energiegewassen en de gewassen bestemd als voedsel voor de bevolking;
72. dringt er bij de Commissie op aan om aan het Parlement verslag uit te brengen over de technische hindernissen en normen die kleine en middelgrote ondernemingen in de weg staan om te kunnen investeren in de productie van energie en om deze productie via bestaande

netwerken te kunnen distribueren;

73. verzoekt de Commissie meer prioriteit te geven aan onderzoek en ontwikkeling op het gebied van elektriciteitsopslag, OP ICT gebaseerde verbinding van verdeelde opwekkingsfaciliteiten ("virtuele elektriciteitscentrales"), intelligente energienetten en vergroting van de capaciteit van de infrastructuur om prioritaire aansluiting van hernieuwbare energie mogelijk te maken;
74. verzoekt de Commissie de Europese ontwikkelingshulp te herdefiniëren en daarin een nieuwe energiepijler op te nemen; meent in dit verband dat de projecten voor zonne-energiecentrales in Noord-Afrika in de eerste plaats bestemd moeten zijn voor de lokale behoeften;
75. herinnert eraan dat bruinkool en steenkool nog steeds belangrijke tijdelijke elementen zijn van de energiemix en in de energievoorziening van de Europese Unie, vanwege de grote nationale voorraden, en een alternatief vormen voor olie en gas; onderstreept echter dat de CO₂-uitstoot hoger is dan van andere primaire energiebronnen; dringt derhalve aan op terugdringing van deze uitstoot door middel van modernisering van krachtcentrales door CSS-technologieën en verzoekt de Commissie alle financiële mogelijkheden te overwegen om de 12 demonstratieprojecten voor 2015 te bouwen;
76. onderkent dat het meeverbranden van biomassa in moderne kolencentrales nu al een rendement van 45% oplevert en dat in het kader van warmtekrachtkoppeling zelfs een rendement van 90% bereikt kan worden; roept de Commissie en de lidstaten derhalve op om het bijmengen van biobrandstoffen in met fossiele brandstoffen gestookte elektriciteitscentrales te stimuleren;
77. deelt de conclusie van de Commissie volgens welke het belangrijk is om het aandeel van kernenergie in de energiemix te behouden en om in deze context onverwijld de vaststelling van een geharmoniseerd regelgevend en economisch kader te bevorderen dat de noodzakelijke investeringsbesluiten vergemakkelijkt; verzoekt de Commissie een concrete routekaart op te stellen voor investeringen in kernenergie; acht het absoluut noodzakelijk dat er over het veilig gebruik van deze energiebron een onbevooroordeeld maatschappelijk debat op gang wordt gebracht; roept de Commissie op, als integraal deel van het Europees Nabuurschapsbeleid, steeds wanneer er in de buurlanden van de Europese Unie een nieuwe kerncentrale wordt gepland of een oude centrale wordt gemoderniseerd, de aanneming van het Europees acquis inzake nucleaire veiligheid door deze landen te bevorderen;
78. herinnert aan het belang van kernenergie, die in 15 van de 27 lidstaten wordt geproduceerd en in nog meer lidstaten wordt gebruikt, en circa een derde van de totale vraag naar elektriciteit in de Europese Unie dekt; herinnert er ook aan dat er momenteel in vier lidstaten in totaal zes nieuwe kerncentrales worden gebouwd;
79. wijst erop dat het concurrentievermogen van kernenergie in grote mate onafhankelijk is van prijsfluctuaties van brandstoffen dankzij het lage aandeel van de brandstof uranium in de productiekosten;
80. benadrukt dat de Europese kernindustrie op wereldschaal een leidende positie heeft voor alle technologieën van de nucleaire kringloop, met name verrijking, wat een aanzienlijke bijdrage levert aan de zekerheid van de energievoorziening van de Unie;

81. juicht de algemeen ondersteunde houding van de Commissie ten aanzien van kernenergie toe; wijst er echter op dat het vraagstuk van de definitieve opslagplaatsen voor radioactieve afvalstoffen, ondanks het immense belang voor het publiek, onvoldoende aandacht krijgt; dringt er bij de betrokken lidstaten op aan om hun inspanningen om oplossingen voor het vraagstuk van de opslagplaatsen voor alle soorten radioactieve afvalstoffen te vinden, maar met name voor hoogradioactieve afvalstoffen, te intensiveren;
82. acht het van essentieel belang de Europese burger te verzekeren dat kernenergie in de Europese Unie veilig en transparant wordt gebruikt, en op het technisch hoogst mogelijke veiligheidsniveau, met name wat betreft de verwerking van kernafval; verwelkomt de goedkeuring door de Commissie van een nieuw voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van een Gemeenschapskader voor de veiligheid van nucleaire installaties; roept de Commissie en de Raad op om samen met de IAEA modellen en procedures te ontwikkelen om te voorkomen dat het vreedzaam gebruik van kernenergie leidt tot verspreiding van kernwapens;
83. benadrukt dat de Commissie noch in haar herziene indicatieve programma, noch in de strategische toetsing de ontwikkeling van kerntechnologie voor 2050 heeft onderzocht, zoals was voorgesteld in het referentiedocument van het Technologieplatform inzake duurzame kernenergie, of de plaats die wordt ingeruimd voor het ITER-project inzake beheerste thermonucleaire kernfusie;

De termijn tot 2050

84. verzoekt de Commissie en de lidstaten een Europees energiebeleid op te bouwen dat een massale omschakeling naar energietechnologieën met een lage CO₂-emissie en een hoge energie-efficiëntie mogelijk maakt om aan de energiebehoeften te voldoen; wijst erop dat als de energie-efficiëntie en energiebesparingen een prioriteit blijven, alsook de verdere ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, de energiebehoeften tegen 2050 kunnen worden gedekt met energiebronnen met een lage uitstoot;
85. herinnert de Commissie en de lidstaten eraan dat voor de overgang naar een zeer efficiënt energiesysteem een systematische aanpak vereist is die is gebaseerd op synergie tussen verschillende sectoren; onderstreept dat het van essentieel belang is alle maatregelen te evalueren op basis van hun bijdrage aan de vermindering van de CO₂-emissies; is van mening dat hiervoor de ontwikkeling van lokale geïntegreerde oplossingen een prioriteit zou moeten zijn;
86. ziet de wereldwijde en Europese uitdagingen op de lange termijn op het gebied van energie en klimaatverandering als een unieke kans om in alle delen van de economie nieuwe bedrijfsmodellen mogelijk te maken om groene innovatie en groen ondernemerschap te stimuleren;
87. verzoekt de Commissie de haalbaarheid te onderzoeken van projecten voor de ontwikkeling van windmolenplatforms in de Noordzee en zonne-energiecentrales in Afrika;
88. hecht zijn goedkeuring aan de uitwerking van een beleidsagenda voor 2030 en een routekaart voor een energiebeleid in 2050, in het kader van het strategisch plan voor energietechnologieën; verzoekt de Commissie met het oog hierop de ontwikkeling te

onderzoeken van de samenstelling van de energiemix volgens verschillende scenario's, afhankelijk van de ontwikkeling van de energievraag, de potentiële energiebronnen, de effecten op het milieu, de geschatte energieprijzen en de CO₂-uitstoot;

89. dringt erop aan dat de routekaart de mogelijkheid biedt onderzoek, ontwikkeling en onderwijs op het gebied van energietechnologieën te sturen, om de kosten van hernieuwbare energiebronnen en energieopslag te verminderen, het succes te verzekeren van kernreactoren van de vierde generatie en van CCS, en met name een alternatief te vinden voor olie voor het vervoer, waarbij de prioriteit wordt gelegd bij zonne-energie, waarvan de bron onbeperkt is;
90. wijst erop dat het onderzoek naar de omzetting van kernafval en thermonucleaire kernfusie voortdurend moet worden gestimuleerd, met het oog op een energiebron op de zeer lange termijn;

-o0o-

91. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de parlementen en regeringen van de lidstaten.

TOELICHTING

De rapporteur wenst dat deze strategische toetsing de basis vormt voor de uitvoering van een werkelijk Europees energiebeleid, dat tegelijkertijd drie hoofddoelstellingen nastreeft:

- zekerheid van de energievoorziening en solidariteit tussen de lidstaten,
- bestrijding van de klimaatverandering: verwijzing naar de '3 X 20' doelstelling voor 2020 vermindering van de broeikasgasemissies met 50 – 80% voor 2050,
- economische groei van de Europese Unie; betere prijzen en vermindering van prijsschommelingen.

De Europese solidariteit moet een van de belangrijkste Europese doelstellingen worden op energiegebied moet worden: aantasting van de energievoorziening in een lidstaat betekent een aantasting van de energievoorziening van de gehele Europese Unie .

De zekerheid op de lange termijn baart zorgen bij afhankelijkheid van de fossiele brandstoffen olie en gas. Het wordt steeds algemener erkend dat de wereldproductie nauwelijks meer dan 100 miljoen vaten per dag (momenteel 87) aan kan, terwijl de behoeften in 2030 geschat worden op 120 miljoen vaten per dag. Het gevaar bestaat dat zich in de loop van het volgende decennium een grote crisis zal voordoen.

De rapporteur staat positief tegenover het idee de Europese financiële middelen te verhogen om investeringen in de netwerken te stimuleren, waarbij er echter wel op wordt gewezen dat de investeerders ondernemingen zijn die dergelijke investeringen kunnen dragen en dat de hoogte van de Europese ondersteuning op dit gebied beperkt zal blijven tot enkele tientallen miljoen Euro, terwijl de investeringsbehoefte in de prioritaire netwerken miljarden bedraagt. Daarom pleit zij voor een fonds voor de waarborging van niet-commerciële risico's van bepaalde projecten voor energieproductie en –transport van Europees belang.

De rapporteur stemt in met de publicatie van een plan voor de Oostzeeregio inzake gas, elektriciteit en opslagkwantities, met als doel de infrastructuur in de Oostzeeregio te ontwikkelen en onderling aan te sluiten. Zij steunt de ontwikkeling van een gasleiding door Zuid-Europa voor de aanvoer van gas uit de Kaspische regio en het Midden-Oosten. Tevens steunt zij het project van een blauwdruk voor een Noordzee-offshorenetwerk om talloze projecten voor windmolenparken op zee onderling te koppelen..

De positieve reactie van de Commissie op het idee, gesteund door het Europees Parlement, van een Europese systeemexploitant voor gastransmissie in de gehele Europese Unie is volgens de rapporteur een zeer interessante ontwikkeling.

Zij is ingenomen met de nieuwe generatie van bepalingen inzake “onderlinge afhankelijkheid op energiegebied” in de akkoorden met niet-Europese producerende landen, die de Commissie heeft voorgesteld als strategie met betrekking tot Wit-Rusland, de landen van de Kaspische Zee en de OPEC-landen.

De Europese Unie importeert nu 54% van de energie die zij verbruikt, een percentage dat kan oplopen tot 70% in 2030.

Zelfs met de tenuitvoerlegging van zeer ambitieuze en drastische plannen voor energie-

efficiëntie en energiebesparingen, zal de Europese Unie voor fossiele brandstoffen nog altijd afhankelijk blijven van leveringen uit derde landen. Daarom moet het overleg met de producerende landen in het kader van de Energiegemeenschap en het Internationaal energieforum worden versterkt, in het bijzonder als het gaat om samenwerking met partners als Australië, Canada, Japan en de Verenigde Staten.

De Europese Unie moet ook samenwerken met Noord-Afrika, gezien het belangrijke potentieel op gebied van energiebronnen van deze landen en de belangrijke ontwikkelingskansen voor Afrika.

De rapporteur pleit voor een verzoeningsgerichte benadering in de dialoog met Rusland, dat 42% van de gasvoorziening in de Europese Unie verzorgt, en 100% van de gasimport in Polen, Finland en de Oostzeelanden. Zij meent dat de betrekkingen tussen de Europese Unie en Rusland gekenmerkt worden door wederzijdse afhankelijkheid en dat de Europese Unie in de verdere loop van de onderhandelingen niet moet aandringen op ratificatie van het energiehandvest, maar de Russische autoriteiten er wel aan herinneren dat zij de beginselen van dit handvest hebben onderschreven, alsmede de beginselen die zijn opgenomen in akkoorden zoals de toetreding tot de WTO of de speciale kwestie van de uraniumverrijking, waarover specifieke onderhandelingen tussen de Europese Unie, de Verenigde Staten en Rusland gevoerd moeten worden.

In het kader van de verlenging van het partnerschap met Rusland moet de Europese Unie de samenwerking versterken met betrekking tot de energie-efficiënte, tot de noodzaak om het affakkelen van gas in samenhang met de winning van de Russische aardolie te staken, en tot de afvang en opslag van CO₂. Om het Nabucco-project van de Europese gasleiding vooruit te helpen is het gewenst een project in samenwerking met Rusland uit te voeren, zodat de situatie van twee concurrerende gasleidingen wordt vermeden en uiteindelijk Russisch en Iraans gas, en gas vanuit de Kaspische Zee te kunnen aanvoeren.

Daarnaast is het belangrijk Turkije te betrekken bij de Europese permanente dialoog met de Kaspische regio/Kaukasus omdat Turkije een sleutelrol kan spelen als doorvoerland.

De lidstaten moeten goed beseffen dat als de Europese Unie een concurrent of obstakel lijkt voor de Amerikaanse belangen op strategisch en energiegebied, het onderzoek naar energiebronnen op den duur zal leiden tot trans-Atlantische geschillen. De rapporteur is van mening dat de Verenigde Staten een beleid voeren om de markten te domineren met technologie en de facto ernaar streven hun normen op te leggen aan opkomende landen. Daarom dringt zij er bij de Commissie en de lidstaten op een duurzame en evenwichtige relatie op te bouwen op energiegebied.

De rapporteur dringt bij de lidstaten aan op meer transparantie inzake de doorvoer van buitenlands kapitaal, om te zorgen dat er niet steeds meer duistere financiële transacties worden uitgevoerd.

De rapporteur verzoekt de Commissie en de lidstaten om meer bewustmakingscampagnes over energie-efficiëntie te voeren en de toegang tot mogelijke oplossingen te verbeteren, daar het welslagen van energiebesparingen afhankelijk is van een zo groot mogelijke groep die efficiënte technologie gebruikt, en ook onlosmakelijk verbonden is met het gedrag van individuen.

De rapporteur wenst dat de nationale actieplannen die door de lidstaten worden uitgevoerd zo

snel mogelijk worden geëvalueerd, om concrete besluiten te nemen over het beleid en de maatregelen die de Europese Unie in staat stellen haar doelstellingen zo snel mogelijk te verwezenlijken. Zij benadrukt derhalve dat deze evaluatie uitgevoerd moet worden vóór de tenuitvoerlegging van het nieuwe pakket 2008 van de energie-efficiëntie-initiatieven die door de Commissie zijn voorgesteld voor de energie-efficiëntie van gebouwen, energie-etikettering, eco-design en bevordering van warmtekrachtkoppeling. Zij stemt in met maatregelen die de energie-efficiëntie en hernieuwbare energie beogen te stimuleren, zoals de financieringsprogramma's in het kader van het cohesiebeleid of groene belastingheffing, of de bijdrage aan het 'Convenant van burgemeesters' voor de verspreiding van positieve praktijkvoorbeelden.

Steenkool maakt nog steeds deel uit van de energievoorziening van de Europese Unie en vormt een alternatief voor olie en gas. De rapporteur onderstreept echter dat het grote nadeel van steenkool de zeer hoge CO₂-uitstoot is, en dat daarom in afwachting van de resultaten van systemen voor afvang en opslag van CO₂, nieuwe steenkoolcentrales slechts mogen worden toegestaan als zij noodzakelijk zijn en beantwoorden aan hoge efficiëntie-eisen.

De rapporteur deelt de conclusie van de Commissie volgens welke de lidstaten die gekozen hebben of kiezen voor kernenergie de noodzakelijke investeringsbesluiten moeten nemen, en dat de Europese Unie moet blijven zorgen voor een regelgevend kader voor de exploitatie ervan. Zij wacht op het volgende voorstel voor een richtlijn over de veiligheid van kerncentrales, waar het Europees Parlement al vaak om verzocht heeft, en waarin rekening moet worden gehouden met de werkzaamheden van de Groep op hoog niveau inzake nucleaire veiligheid en afvalbeheer en de discussies in het Europees Forum voor kernenergie.

De rapporteur juicht de convergerende initiatieven toe op het gebied van onderzoek over de veiligheid en het concurrentievermogen van de installaties, de duurzaamheid van de hulpbronnen en de vermindering van kernafval, zoals het Technologieplatform inzake duurzame kernenergie en de verschillende Europese industriële initiatieven in het kader van het strategisch plan voor energietechnologie (SET-plan). Zij verzoekt dat deze snel worden uitgevoerd, zodat het Europese industriële initiatief inzake duurzame splijting zo snel mogelijk operationeel wordt.

De rapporteur meent eveneens dat de Commissie en de lidstaten moeten nadenken over de effecten die het Europees energiebeleid, met name via de decentralisatie van energie, zal hebben op de ruimtelijke ordening, de grote vervoersassen en de grote infrastructuur. Zij benadrukt dat projecten die verschillende types hernieuwbare energie omvatten moeten worden gestimuleerd om de productie die vaak discontinu is uit te balanceren en te compenseren.

De rapporteur staat achter de doelstellingen voor de lange termijn met betrekking tot vermindering van de CO₂-emissies van elektriciteitsopwekking door de bestaande productiecapaciteit te vervangen, door een einde te maken aan de afhankelijkheid van het vervoer van aardolie, door gebouwen met een laag energieverbruik en positief energieverbruik te bouwen, door een intelligent onderling gekoppeld elektriciteitsnet aan te leggen. Zij wijst erop dat zelfs als de energie-efficiënte en energiebesparingen een prioriteit blijven, alsook de verdere ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, het tekort aan energiebronnen tegen 2030 niet meer kan worden gedekt. Zij meent dat er vanaf 2030 een groot gevaar bestaat voor een mondiaal energietekort. Daarom onderschrijft zij de uitwerking van een beleidsagenda voor 2030 en een routekaart voor een energiebeleid in 2050, in het kader van het strategisch plan voor energietechnologieën. Hiervoor moet er een evaluatie van de periode 2030-2050 worden uitgevoerd van de samenstelling van de energiemix volgens verschillende scenario's, afhankelijk

van de ontwikkeling van de energievraag, de potentiële energiebronnen, de effecten op het milieu, de geschatte energieprijzen en de CO₂-uitstoot.

Met het oog op de energie van de toekomst meent zij dat het onderzoek naar de omzetting van kernafval en thermonucleaire kernfusie voortdurend moet worden gestimuleerd.

De rapporteur wenst dat de routekaart voor 2050 de mogelijkheid geeft onderzoek en ontwikkeling op het gebied van energietechnologieën te sturen, om de kosten van hernieuwbare energiebronnen te verminderen, energieopslag (met name van elektriciteit) mogelijk te maken, van de kernreactoren van de vierde generatie een geslaagde onderneming te maken, een alternatief te vinden voor aardolie voor het vervoer, en het potentieel van de zonne-energie verder te ontwikkelen.

20.1.2009

ADVIES VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

inzake de Tweede strategische toetsing van het energiebeleid
(2008/2239(INI))

Rapporteur voor advies: Giorgos Dimitrakopoulos

SUGGESTIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. is ingenomen met de mededeling van de Commissie over de tweede strategische toetsing van het energiebeleid, en met name met haar voorstellen met betrekking tot het extern energiebeleid die in grote lijnen overeenkomen met de resolutie van het Europees Parlement van 26 september 2007 getiteld "Naar een gemeenschappelijk Europees extern energiebeleid"¹; betreurt het gebrek aan gedetailleerde voorstellen en onderstreept nogmaals dat de inspanningen van de Europese Unie om een coherent en effectief gemeenschappelijk extern energiebeleid te ontwikkelen, verder moeten worden opgevoerd, waarbij opnieuw het accent moet liggen op energieproducerende landen;
2. is van oordeel dat de invoering van een Europees extern energiebeleid de Europese Unie in de gelegenheid zal stellen met één stem te spreken en haar internationale positie met betrekking tot energiekwesties verder zal versterken; verzoekt de Commissie dan ook concrete mechanismen ter verdieping en verbetering van de samenwerking tussen de lidstaten en de EU uit te werken en voor te stellen, teneinde een gemeenschappelijk standpunt in te nemen en een gemeenschappelijke boodschap uit te dragen; verzoekt de Commissie haast te maken met haar werkzaamheden en zo spoedig mogelijk concrete voorstellen in te dienen;
3. is van mening dat voor Europa ten aanzien van duurzaamheid en energie-efficiëntie een voorbeeldfunctie is weggelegd en dat de Europese Unie bijgevolg op het gebied van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie wereldwijd een voortrekkersrol dient te

---

¹PB C 219 E van 28.8.2008, blz. 206.

vervullen en haar kennis en expertise op dit vlak moet exporteren; onderstreept de noodzaak dit potentieel vooral te benutten in de bilaterale dialoog met opkomende landen als China en India;

4. is van oordeel dat de relatie en samenwerking met belangrijke energieleveranciers, doorvoerlanden en afnemerlanden van groot belang zijn en verdiept moeten worden; wijst er evenwel op dat de verdieping van de betrekkingen en partnerschappen in dit verband in geen geval ten koste mag gaan van de fundamentele waarden van de EU, met name met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten; onderstreept in dit verband dat de opbouw van een vertrouwensbasis en sterkere en juridisch bindende afspraken tussen de EU en de productie- en doorvoerlanden hand in hand moeten gaan met de bevordering en eerbiediging van democratie, mensenrechten en rechtsstaat; dringt aan op de ontwikkeling en vaststelling van beleid en concrete maatregelen om deze doelstellingen te bereiken;
5. stelt met voldoening vast dat in enkele gevallen integratie qua regelgeving en markt reeds een feit is (bijvoorbeeld in Noorwegen) en onderstreept het belang van het thans in ontwikkeling zijnde beleid voor het creëren van een geïntegreerde markt in andere delen van Europa (bijvoorbeeld in Zuidoost-Europa); is van oordeel dat zulk een marktintegratie van doorslaggevende betekenis zal zijn voor de totstandbrenging van een verdiepte dialoog, met name met de producerende landen;
6. wijst op de belangrijke rol van het uitbreidingsproces om te komen tot een steeds bredere toepassing van het *acquis communautaire* in de energiesector; beschouwt Turkije in dit verband als een belangrijke partner voor de energiestrategie van de EU en neemt kennis van de overeenkomsten die Turkije met buurlanden (bijvoorbeeld met Griekenland en Italië over de ITGI-aardgaspijpleiding, met Azerbeidzjan en Turkmenistan) inzake energievoorziening heeft gesloten;
7. wenst dat in overeenkomsten van de EU met energieproducerende landen buiten Europa een nieuwe generatie bepalingen inzake “onderlinge energieafhankelijkheid” wordt opgenomen, waarin kwesties als investeringen, investeringsbescherming, de ontwikkeling en fysieke beveiliging van de infrastructuur, toegang tot markten, dialoog over markt- en beleidsontwikkelingen, doorvoerovereenkomsten en geschillenbeslechting worden geregeld;
8. onderstreept het belang van de huidige onderhandelingen tussen de EU en Rusland met het oog op de sluiting van een nieuwe overeenkomst ter vervanging van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst van 1997; is van oordeel dat de bepalingen betreffende energie een cruciaal onderdeel van deze nieuwe overeenkomst moeten zijn, teneinde tot verdere verbeteringen op diverse gebieden van de energiebetrekkingen tussen de EU en Rusland te komen; dringt bijgevolg aan op de formulering in dit kader van juridisch bindende bepalingen ter zake van onderlinge energieafhankelijkheid met het oog op nauwere industriële samenwerking op energiegebied tussen de EU en Rusland;
9. wijst op het belang van de energiedialoog tussen de EU en de OPEC en dringt er bij de Commissie op aan om de energiedialoog met Noorwegen te intensiveren; wijst erop dat samenwerking met de landen in het gebied rond de Kaspische Zee een belangrijke prioriteit blijft;

10. pleit voor verdere ontwikkeling van de energiebetrekkingen met partners als de VS, Australië, Canada en Japan en met snel groeiende consumentenlanden als China en India; benadrukt het belang van een intensievere energiedialoog met landen met potentieel voor de productie van alternatieve energie;
11. is van mening dat de Europese Unie de trans-Atlantische dialoog en de samenwerking met de VS, de grootste energieverbruiker, op het vlak van duurzaamheid en efficiënt energiegebruik moet intensiveren;
12. merkt op dat de verwezenlijking van projecten als de trans-Sahara-pijpleiding, de South Stream-pijpleiding, de in aanleg zijnde ITGI-aardgaspijpleiding en de Nabucco-pijpleiding op lange termijn weliswaar zal bijdragen tot diversificatie van de gasleveranties aan Europa, doch dat er op korte en middellange termijn meer moet worden gedaan om de uitvoer van ontsloten gasreserves uit het gebied rond de Kaspische Zee naar Europa te vergemakkelijken; roept op tot gemeenschappelijke Europese inspanningen tijdens het Tsjechisch voorzitterschap en de komende voorzitterschappen van de Europese Unie ter ondersteuning van producenten bij de totstandbrenging van de zuidelijke gascorridor;
13. onderstreept het belang van een spoedige goedkeuring en tenuitvoerlegging van "het pakket maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake klimaatverandering en hernieuwbare energie" teneinde klimaatverandering door terugdringing van de CO₂-uitstoot tegen te gaan en hernieuwbare energiebronnen te bevorderen;
14. is van oordeel dat de ratificatie van het Verdrag van Lissabon alle inspanningen voor de invoering van een gemeenschappelijk Europees energiebeleid, verder zal versterken.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	20.1.2009
Uitslag eindstemming	+: 44 -: 2 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Vittorio Agnoletto, Angelika Beer, Monika Beňová, Giorgos Dimitrakopoulos, Michael Gahler, Jas Gawronski, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Ioannis Kasoulides, Maria Eleni Koppa, Helmut Kuhne, Johannes Lebech, Philippe Morillon, Baroness Nicholson of Winterbourne, Raimon Obiols i Germà, Vural Öger, Janusz Onyszkiewicz, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, João de Deus Pinheiro, Samuli Pohjamo, Bernd Posselt, Libor Rouček, Christian Rovsing, Flaviu Călin Rus, Katrin Saks, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Hannes Swoboda, István Szent-Iványi, Konrad Szymański, Charles Tannock, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Andrzej Wielowieyski, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Alexandra Dobolyi, Árpád Duka-Zólyomi, Kinga Gál, Aurelio Juri, Aloyzas Sakalas, Inger Segelström

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	21.1.2009
Uitslag eindstemming	+: 38 -: 5 0: 4
Bij de eindstemming aanwezige leden	Šarūnas Birutis, Jan Březina, Philippe Busquin, Giles Chichester, Pilar del Castillo Vera, Den Dover, Lena Ek, Nicole Fontaine, Adam Gierek, Norbert Glante, András Gyürk, Fiona Hall, David Hammerstein, Erna Hennicot-Schoepges, Mary Honeyball, Ján Hudacký, Romana Jordan Cizelj, Werner Langen, Anne Laperrouze, Eluned Morgan, Antonio Mussa, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Atanas Paparizov, Aldo Patriciello, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Anni Podimata, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Mechtild Rothe, Paul Rübig, Andres Tarand, Britta Thomsen, Patrizia Toia, Catherine Trautmann, Nikolaos Vakalis
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Ivo Belet, Zdzisław Kazimierz Chmielewski, Matthias Groote, Toine Manders, Vittorio Prodi, Esko Seppänen, Silvia-Adriana Țicău, Roberts Zīle
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 178, lid 2)	Marian-Jean Marinescu